

Daně z příjmů

přehledy, daňové
a účetní tabulky

**159 názorných přehledů, 31 tabulek
a 5 příloh**

zahrnuty novely pro rok 2023

v přehledech zahrnuty odkazy na DPH i účetnictví

bytová potřeba

odpočet výdajů na výzkum a vývoj

paušální daň

praktické a přehledné účetní a daňové tabulky

netradiční pomůcka vhodná pro účetní,
podnikatele, kontrolní činnost

PRÁVNÍ STAV VČETNĚ
DAŇOVÉHO BALÍČKU 2023

Jiří Dušek

Daně z příjmů

**přehledy, daňové
a účetní tabulky**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Edice Účetnictví a daně

Ing. Jiří Dušek

**Daně z příjmů
přehledy, daňové a účetní tabulky**

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 8 784. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Sazba Monika Koucká
Odborná redaktorka Ing. Kateřina Patková
Počet stran 208

Čtrnácté vydání, Praha 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015,
2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2020, 2023
Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice

© GRADA Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-6817-0 (pdf)
ISBN 978-80-271-3985-9 (print)

Obsah

Seznam přehledů	6
Seznam tabulek	9
Úvod	10
Přehledy	11
Tabulky	170
Příloha č. 1 – Co je a co není samostatnou věcí v budovách a stavebách podle pokynu GFŘ-D-59	202
Příloha č. 2 – Protokol o likvidaci zásob	204
Příloha č. 3 – Výplata podílů na zisku	205
Příloha č. 4 – Finanční majetek – účtování a oceňování v roce 2023	206
Příloha č. 5 – Zdaňování neziskových subjektů v roce 2023.....	208

Seznam přehledů

Informace k daním	11
Soustava daní	12
Vždy mějte na paměti	13
Daňové souvislosti	14
Co je a není daňovým nákladem	15
Výdaje (náklady) FO	16
Paušální daň – rozhodné příjmy	17
Paušální daň – evidence příjmů	18
Paušální zálohy (§ 38lk)	19
Paušální daň – pásma	20
Paušální výdaje	21
Výdaje paušálem u FO	22
Spolupracující osoby (§ 13)	23
Nedaňový náklad – nedaňový výnos	24
Opravy základu daně (§ 23)	25
Dodatečné vyměření daně	26
Daň stanovená podle pomůcek	27
Daň vybíraná srážkou (§ 38d)	28
Srážková daň z příjmů daňových rájů	29
Směrnice ATAD v ZDP	30
Solidární progresivní zvýšení daně a zálohy	31
Zdanění nerezidentů v ČR	32
Daně a poplatky	33
Závazné posouzení	34
Úrok z prodlení	35
Posečkání, prominutí daní a příslušenství	36
Evidence plateb v hotovosti	37
Brutace (§ 38s)	38
Některé daňové věci	39
Věcná břemena (služebnosti)	40
Směna	41
Narovnání	42
Odpočet výdajů na výzkum a vývoj	43
Oznámení o záměru výzkumu a vývoje	44
Výdaje na výzkum a vývoj	45
Projektová dokumentace výzkumu a vývoje (§ 34c)	46
Odpočet na podporu odborného vzdělávání	47
Pojistná událost (na konci roku)	48
Zdanění dluhů (§ 23/3/a/11)	49
Uplatnění daňové ztráty	50
Období pro daň	51
Zálohy na daň z příjmů (§ 38a)	52
Výše záloh daně z příjmů (§ 38a)	53
Hospodářský rok	54
Přechod na hospodářský rok	55
Minimum daňové optimalizace	56
Dohody o provedení práce od 1. 1. 2014	57
Zaměstnanec – zaměstnavatel	58
Závislá práce × švarcsystém od 1. 1. 2012	59

Zaměstnanecké benefity	60
Rekvalifikace	61
Prohlubování a zvyšování kvalifikace	62
Motivační příspěvek studentům (§ 24/2/zu)	63
NSK (Národní soustava kvalifikací)	64
Náhrada mzdy za neschopnost	65
Stravovací paušál	67
Stravování	66
Pítí na pracovišti	68
Motivační pojištění	69
Motivační pojištění (§ 25/1/zn)	70
Slevové karty (§ 24/2/zd)	71
Evidence jízď	72
Paušální výdaj na dopravu	73
Výdaje na reklamu	74
Výdaje na reprezentaci	75
Reklamní předměty	76
Tiché víno – reklamní předmět	77
Reklamní soutěže a reklamní slosování	78
Výhry z hazardních her	79
Ekologické zdroje energií od 1. 1. 2011	80
Církevní restituce	81
Nezaplacené zdravotní a sociální pojištění	82
Manka a škody daňově	83
Co není daňovou škodou (§ 25/2)	84
Prokazatelně provedená likvidace zásob (§ 24/2/zg) od 1. 1. 2008	85
Škoda na cizím majetku	86
Bezúplatné plnění – limity – uznatelnost	87
Bezúplatné plnění daňově uznatelné	88
Komu a na co lze daňově darovat	89
Bezúplatná plnění na živěl	90
Obdarovaný	91
Odměny dárcům krve	92
Členské příspěvky právnickým osobám	93
Profesní komory s povinným členstvím	94
Daňové přiznání FO	95
Oznámení o osvobozených příjmech FO	96
Domácnost	97
Služby péče o dítě v dětské skupině	98
Bytová potřeba – definice (§ 4b)	99
Bytová potřeba – osvobození od daně (§ 4/1)	100
Bytová potřeba – uznané úroky z úvěrů (§ 15/3,4)	101
Nahodilý příjem (§ 10)	102
Nezaplacené náklady v DE	103
Předčasné ukončení zemědělské činnosti FO	104
Přechod z daňové evidence na účetnictví	105
Úmrtí podnikatele	106
Výřazení motorového vozidla FO z OM	107
Jednatelé a společníci s. r. o.	108
Zdanění podílů na zisku a převodu podílů	109

Definice společností pro účely ZDP	110
Osvobození úroků a licenčních poplatků	111
Podmínky osvobození z podílů na zisku	112
Spojené osoby (§ 23/7)	113
Cena obvyklá – definice	114
Cena obvyklá (např. § 23/7)	115
Kdy lze úroky daňově od FO	116
Výprosa – výpůjčka – zápůjčka – úvěr	117
Bezüročné i úročené půjčky	118
Soukromé životní pojištění (§ 6)	119
Soukromé životní pojištění (§ 15)	120
Finanční náklady (§ 25/1/w)	121
Rychlý výpočet pro § 25/1/w	122
Vstupní cena majetku u FO (§ 29)	123
Odpisování majetku	124
Odpisové skupiny	125
Odpisy HM k výrobě sluneční energie (§ 30b)	126
Pěstitelské celky	127
Zvířata	128
Nehmotný majetek	129
Co není nehmotným majetkem	130
ISO	131
Goodwill	132
Dotace	133
Odpisování movitých věcí	134
Movité věci a zvířata	135
Soubor majetku	136
Komponentní odpisování	137
Výhrada vlastnictví	138
Předčasné užívání, zkušební provoz	139
Povinné předání majetku – vyvolaná investice	140
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	141
Vstupní cena a technické zhodnocení (TZ)	142
TZ hrazené nájemcem	143
Podmínky řádného ukončení FL	144
Převod TZ na pronajímatele	145
Vstupní cena u pronajímatele	146
Výdaje nad rámec nájemného	147
Příjmy z prodeje hmotných movitých věcí (§ 4/1/c)	148
Pořízení majetku na úvěr	149
Finanční leasing (§ 21d)	150
Finanční leasing – doby odpisování	151
Odpisování nájemce u FL	152
Daňový výpočet FL	153
Odkoupení předmětu FL	154
Neodkoupení předmětu FL	155
Opravné položky pohledávek	156
Odpis pohledávky u dlužníka (§ 24/2/y)	157
Daňově výhodné vyřazení pohledávky	158
Vyřazení pohledávky do 30 000 Kč	159

Výše daňových opravných položek pohledávek	160
Postup vyřazení pohledávky	161
Postoupení pohledávek	162
Rezervy na opravy	163
Výše a výpočet rezervy na opravy	164
Rezervy – možné ukončení (ZoR § 7/4, 6)	165
Rezervy na likvidaci solárních panelů	166
Svěřenský fond	167
Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.	168
Trestní odpovědnost právnických osob (zákon č. 418/2011 Sb. od 1. 1. 2012, novela č. 183/2016 Sb. s účinností od 1. 12. 2016)	169

Seznam tabulek

100	Základní schéma listu tabulky	170
102	Úrok z prodlení podle občanského zákoníku	171
103	Míra inflace	172
105	Státní dluh České republiky	173
110	Poplatky	174
120	Sazby DPH	175
160	Sazby zákonného pojištění odpovědnosti	176
190	Dny pracovního klidu	177
192	Letní čas	178
211	Stravné při tuzemských pracovních cestách od 1. 1. 2007	179
215	Daňový limit stravování	180
256	Průměrné ceny pohonných hmot – pro zaměstnance od 1. 1. 2007 a od 1. 1. 2009 i pro podnikatele	181
259	Sazby náhrad za používání silničních motorových vozidel	182
310	Sazba daně z příjmů právnických osob (podnikatelé)	183
315	Srážková daň	184
342	Měsíční zálohová daň z příjmů ze závislé činnosti od roku 2008	185
345	Měsíční záloha daně s progresivní daní	189
350	Technické zhodnocení	190
361	Výdaje procentem z příjmů u FO od roku 2018	191
362	Sleva na dani u FO od roku 2006	192
560	Poměrná část dovolené na zotavenou	193
570	Nezabavitelná částka pro výpočet srážek ze mzdy 2023	194
710	Sazby sociálního a zdravotního pojištění	195
712	Minimální zálohy na sociální a zdravotní pojištění OSVČ	196
715	Maximální vyměřovací základ soc. a zdr. pojištění	197
720	Minimální mzda	198
721	Přepočet minimální hodinové mzdy	199
740	Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	200
750	Invalidní daň a průměrná mzda	201

ÚVOD

Dostává se vám do rukou další publikace z řady „Předpisy v přehledech“ (DPH – zákon s přehledy, Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech, Vyhněte se chybám v účetnictví). Formu těchto publikací můžeme přirovnat k „předpisovým aforismům“. Proč? Jejich hlavní předností je stručnost. Mají snahu říci co nejvíce, co nejvýstižněji, a to vše na jediné stránce. A pokud některý přehled pro vás není užitečný, tak vás aspoň nezdrží.

Důležité upozornění: jedná se o stručné přehledy, proto zde nejsou podány vyčerpávající informace u dané problematiky. Je vždy nutné k tomu mít i platné znění předpisů.

Daně z příjmů jsou v současné době nejrozsáhlejší daňový zákon. Jeden a tentýž problém je obecně v předpisech řešen na mnoha místech. První část publikace tvoří přehledy, které komplexně a co nejstručněji uvádějí to nejdůležitější k danému problému. Jednotlivé odkazy na předpisy umožňují najít vše potřebné v předpisech.

Do druhé části publikace jsou zařazeny praktické daňové a účetní tabulky. Některé jsou všeobecně známé, ale jsou zde i tabulky, které vám mohou pomoci v daňové optimalizaci a kontrolní činnosti. Daňové tabulky jsou pomůckou, do které lze nahlédnout, je-li třeba rychle zjistit nějaké číslo.

U většiny tabulek je uveden i historický přehled, a tak nemusíte vyhledávat potřebné starší údaje v rozsáhlé literatuře. Pro porovnání v čase je uvedeno procentuální, popř. absolutní srovnání. Účinnou pomůckou jsou i citace z předpisů a minimum nejdůležitějších údajů týkajících se dané oblasti. Každá tabulka je doplněna pro oživení méně známým českým příslovím. (Čerpal jsem z knihy Česká přísloví, D. Bittnerová, F. Schindler, Karolinum, Praha 1997.)

Pro odkazy na nový občanský zákoník (NOZ) a zákon o obchodních korporacích (ZOK) jsem použil publikaci Převodní tabulky a rejstříky (Sagit, 2012).

Publikace je určena nejen těm, kteří se již touto problematikou běžně zabývají, ale také těm, kteří se s touto oblastí teprve seznamují a hledají přehlednou a srozumitelnou orientaci. Je určena všem účetním, daňovým poradcům, auditorům, studentům a pracovníkům finančních úřadů.

Skutečností je, že daňové zákony jsou čím dále složitější. Proto platí:

„Daně jsou jako slunce, čím déle do nich hledíš, tím méně vidíš.“

Předem děkuji za případné náměty či připomínky.

Děkuji Ing. B. Čuhlovi za přehled Soukromé životní pojištění a za aktuální tabulku 570 a Ing. B. Holečkovi za aktuální přílohu č. 5 a 9.

Své náměty, připomínky či vlastní zkušenosti můžete posílat na adresu autora e-mail: dusek.jiri@tiscali.cz.

autor

Informace k daním

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Novely zákonů v Poslanecké sněmovně:
 - Poslanecká sněmovna – záložka Dokumenty – zde je: Ke sněmovním tiskům vytváříme několik rejstříků:dle navržených změn předpisů Sbírky zákonů – zde zadáte číslo zákona a máte k dispozici všechny dokumenty, kde je tento předpis měněn.
 - Doporučení: využijte Důvodové zprávy jednotlivých navržených novel.
- Nejvyšší správní soud:
 - záložka Rozhodovací činnost – a zde např. Judikatura správních soudů
- Generální finanční ředitelství (GFR) – stanoviska a pokyny
 - Pokyn D-59 s účinností od 1. 1. 2023
- Zápisy z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR s MF ČR (<http://cds.mfcr.cz/> – Daně a poplatky – Příspěvky KV KDP v menu poslední)
- Zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní

Soustava daní

- **HMOTNÉ:**
 - **Příjmy:**
 - Daně z příjmů (zákon č. 586/1992 Sb.)
 - Daň z nemovitých věcí (zákon č. 338/1992 Sb.)
 - Daň z nabytí nemovitých věcí (zákon č. 340/2013 Sb.) – od 1. 1. 2014
 - Daň dědičná (zákon č. 357/1992 Sb.) – od 1. 1. 2014 zahrnuto do daní z příjmů
 - Daň darovací (zákon č. 357/1992 Sb.) – od 1. 1. 2014 zahrnuto do daní z příjmů
 - Daň silniční (zákon č. 16/1993 Sb.)
 - Daň z hazardních her (zákon č. 187/2016 Sb.)
 - **Nepřímé:**
 - Daň z přidané hodnoty (zákon č. 235/2004 Sb.)
 - Daně spotřební (zákon č. 353/2003 Sb.)
 - Daně ekologické (zákon č. 261/2007 Sb.)
 - Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů
 - Daň z pevných paliv
 - Daň z elektřiny
- **PROCESNÍ:**
 - Správa daní a poplatků (zákon č. 337/1992 Sb.)
 - Daňový řád (zákon č. 280/2009 Sb. platný od 1. 1. 2011)
 - Soudní řád správní (zákon č. 150/2002 Sb.)

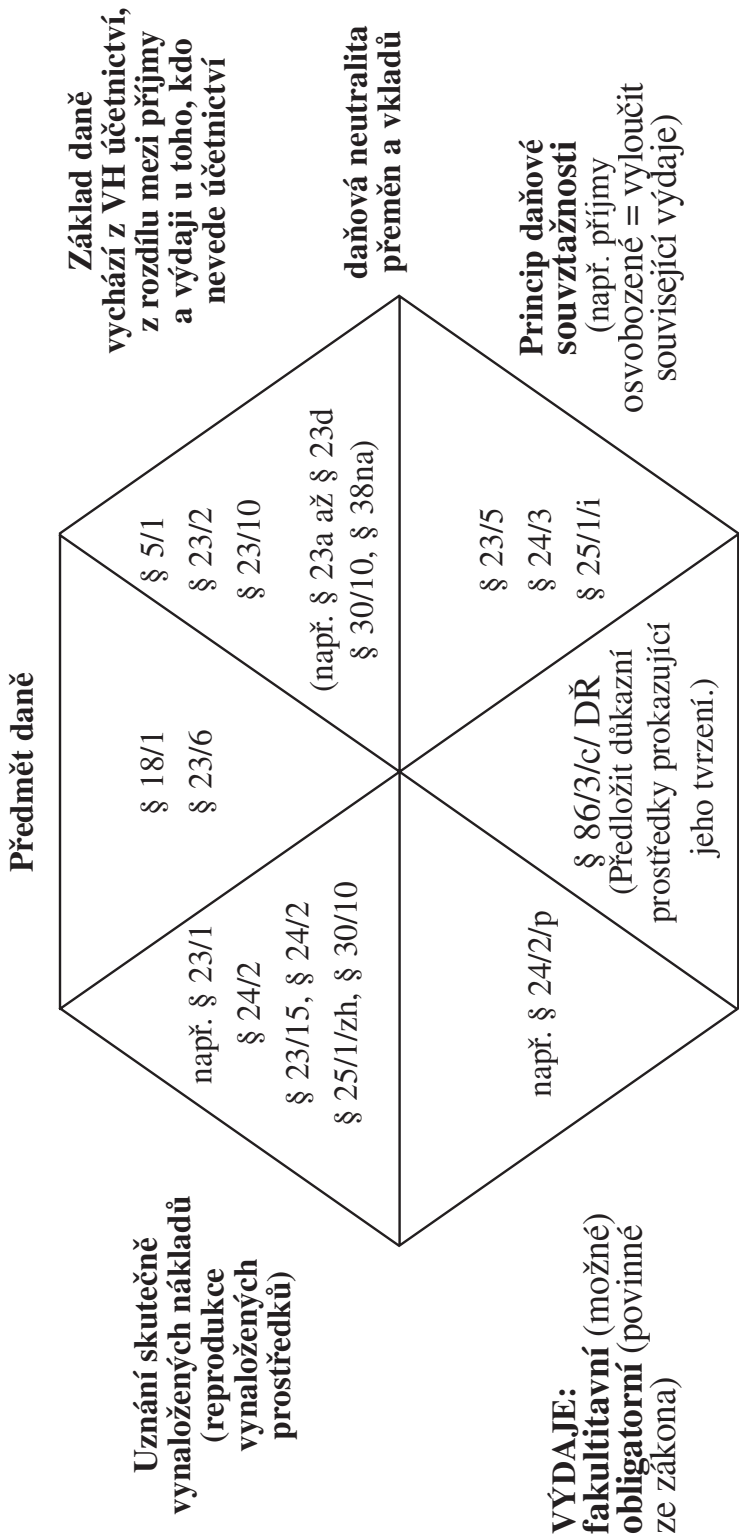
Vždy mějte na paměti

Tatáž věc (problém) – z jakého pohledu se na ni dívám:

- k jakému datu!
- o jak velkou problematickou částku se jedná
- vede účetnictví × nevede účetnictví
- kalendářní rok × hospodářský rok
- podnikatel × nepodnikatel
- fyzická osoba (FO) × právnická osoba (PO)
- zaměstnavatel × zaměstnanec
- pronajímatel × nájemce
- daně z příjmů × DPH
- daně z příjmů × jiné daně
- občanský zákoník × obchodní zákoník
- tuzemsko × cizina
- peněžní × nepeněžní plnění
- přeměny × nepřeměny
- od kdy je účinnost ustanovení zákona:
 - ode dne platnosti zákona
 - od zdaňovacího období, které započalo v roce ...
 - od účetního období, které započalo v roce ...
- zda-li nejde o zneužití práva

A pokud něco vypadá velice daňově či finančně výhodné, je to většinou krajně podezřelé.

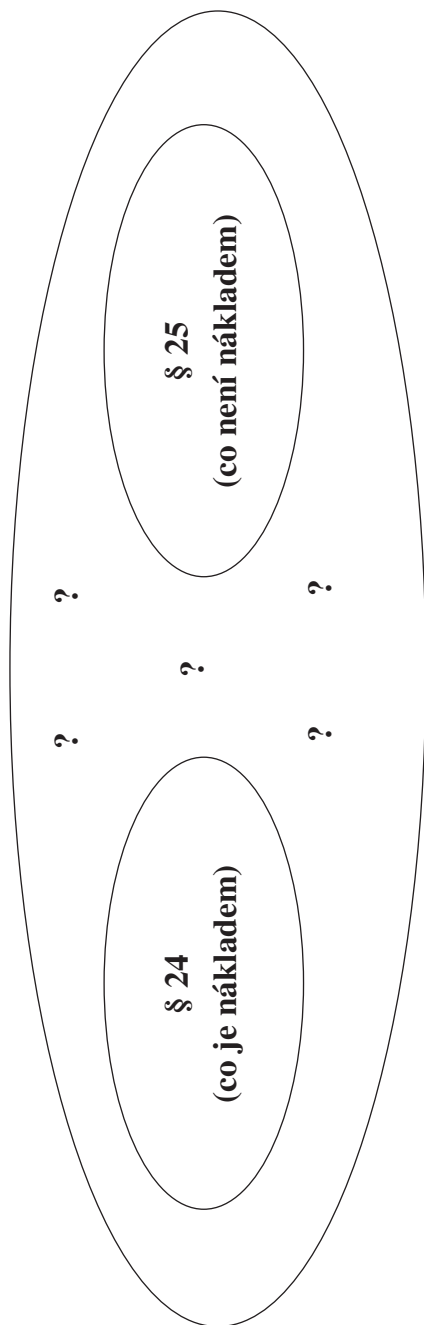
Daňové souvislosti

Důkazní břemeno je většinou na poplatníkovi

Co je a není daňovým nákladem

Zákon o daních z příjmů uvádí některé náklady, které jsou daňové a které ne. Základ daně se ještě o některé částky zvyšuje (§ 23/3/a) nebo snižuje (§ 23/3/b, nebo lze snížit c). Zbývá ovšem ještě mnoho případů, které zákon jednoznačně neřeší!

(Rambouskovo schéma)

- Za příjmy se považuje plnění (§ 23/6):
 - peněžní
 - nepeněžní (oceněné podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku)
 - příjmy získané směnou se posuzují jako příjmy získané prodejem

Výdaje (náklady) FO

Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich (§ 5/1)	Příklady	§ 7/3	§ 9/3	§ 10/4	§ 24/1
DOSAŽENÍ (přítomnost)	– provozní výdaje (nejdou to odpisy)	X	X	X	X
ZAJIŠTĚNÍ (i budoucnost)	– správa majetku	X	X	–	X
UDRŽENÍ (i budoucnost)	– odpisy majetku	X	X	–	X

Paušální daň – rozhodné příjmy

- Při volbě paušální daně je nutné vzít v potaz:
 - jakou má poplatník výši rozhodných příjmů (viz dále),
 - nelze uplatnit žádnou odpočitatelnou položku (§ 35ba/1),
 - nelze uplatnit odpisy (§ 26/8) – odpisy se vedou pouze evidenčně (nelze tuto dobu odpisování prodloužit),
 - úsporu (finanční či jen časovou) za vedení daňové evidence (účetnictví), popř. daňového poradce.
- Rozhodné příjmy jsou příjmy ze samostatné činnosti mimo (§ 2a/2/d):
 - příjmy od daně osvobozené,
 - příjmy, které nejsou předmětem daně,
 - příjmy, ze kterých je daň vybírána sračkou podle zvláštní sazby daně,
 - příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy, pokud jejich celková výše nepřesáhne 25 000 Kč.

Běžné zdanění	Paušální daň
Odpočitatelné položky – lze uplatnit: • základní sleva, • sleva na manželku, • sleva na manželku ZTP, • základní sleva na invaliditu, • rozšířená sleva na invaliditu, • sleva na držitele průkazu ZTP/P, • sleva na studenta, • sleva za umístění dítěte, • daňové zvýhodnění na dítě.	Nelze uplatnit žádnou slevu. (Daňové kalkulačky vám ukážou, zdali se vám i přesto paušální daň vyplatí.)

Paušální daň – evidence příjmů

- Jakou vést evidenci zákon neurčuje.
 - Touto evidencí si hlídáte limit příjmů pro danou skupinu.
 - Pokud překročíte ostatní příjmy částkou 25 000 Kč, není to důvod pro ukončení režimu paušální daně. Na konci roku však musíte podat daňové přiznání, dále hlášení sociální a zdravotní.
 - Pokud máte více činností s různými % pro možné uplatnění paušálního odpočtu, pak i toto evidovat dle %.
 - Obecně: pokud za daný rok nesplníte podmínky pro paušální daň, musíte podat daňové přiznání i sociální a zdravotní hlášení. Pokud tušíte, že podmínky nesplníte, je dobré vést daňovou evidenci.
- Ukázka minimální evidence:

Datum	Popis	P R Í J E M	
		rozhodný	z kap. majetku, z nájmu, ostatní (max. 25 000 Kč)

Paušální zálohy (§ 38lk)

- Jedinou měsíční zálohou paušální daně platíte tři odvody zároveň:
 - Daň z příjmů určena v § 38lk/7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
 - Sociální pojištění určeno v § 14/3 zákona č. 589/1992 Sb., o sociálním pojištění.
 - Zdravotní pojištění určeno v § 3a/5 zákona č. 592/1992 Sb., o zdravotním pojištění.

Pásmo	Rok	Paušální daň		Daň z příjmu	Pojištění měsíčně	
		měsíčně	za rok		sociální	zdravotní
1.	2021	5 469	65 628	100	2 976	2 393
	2022	5 994	71 928	100	3 267	2 627
	2023	6 208	74 496	100	3 386	2 722
	2024					
2.	2023	16 000	192 000	4 936	7 446	3 591
	2024					
3.	2023	26 000	312 000	9 320	11 388	5 292
	2024					

Paušální daň – pásma

- Pro stanovení pásma paušální daně je zohledněno možné uplatnění výdajového paušálu, aby se paušální daň přiblížila odvodům, pokud by nebyla. Dle § 7/7 je výdajový paušál:
 - a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů živnostenského podnikání řemeslného,
 - b) 60 % ze živnostenského podnikání,
 - c) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti.
- Příklad: Řemeslník má roční příjem 1,9 mil. Kč. Příjem má pouze z řemeslné činnosti (100 %), kde lze uplatnit 80 % výdajového paušálu. Proto spadá do 1. pásma paušální daně.*
- Dle § 2a/5 jsou pásma určena s ohledem na výdajový paušál takto:

Roční příjem je	a alespoň 75 % příjmů je z činnosti, na které lze uplatnit některý výdajový paušál		
	80 %	60 %	40 %
do 1 mil. Kč	1. pásmo bez ohledu na to, z jaké činnosti		
do 1,5 mil. Kč	1. pásmo		
do 2 mil. Kč	1. pásmo	2. pásmo	3. pásmo

Paušální výdaje

- Jsou to výdaje % z příjmů – od 1. 1. 2013 určeny maximální limity:
- Lze i u podvojného účetnictví (je to procento z příjmů nikoliv z výnosů)
- Dodatečné přiznání (tvrzení):
 - z paušálu na skutečné – nelze zpětně měnit (§ 7/7 poslední věta)
 - ze skutečných na paušál – lze
- V takto stanovené částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje (§ 7/8, § 9/5)
- Paušální výdaje u dílčího základu daně (§ 7) nelze kombinovat se skutečnými výdaji.
- Povinnost vést evidenci o příjmech a pohledávkách (§ 7/8, § 9/5, § 10/4 jen o příjmech)
- Odpisování – při uplatnění paušálních výdajů (§ 26/8):
 - nelze uplatnit odpisy (paušál obsahuje všechny náklady)
 - nelze o tuto dobu prodloužit odpisování (odpisy se vedou jen evidenčně)
- Při přechodu ze skutečných na paušál:
 - dodanění zásob a pohledávek (§ 23/8)
 - základ daně se upraví za předchozí zdaňovací období a poplatník není v prodlení, pokud daň zaplatí do dne podání daňového přiznání (§ 23/8)
- Pokud zpět na skutečné – nelze uplatnit výdaje spojené s provozními dluhy do výdajů (§ 25/1/zd)
- Příjmem je obdržený dobropis